

Letectvo v mírových a humanitárních operacích

Letectvo je schopno působit na všech úrovních celého spektra mírových a humanitárních operací. Avšak každou z různých mírových a humanitárních pomocných operací tvoří řada aspektů, díky kterým má zasazení letectva jak potenciálně pozitivní, nebo negativní účinek. Doktrína nizozemského vojenského letectva popisuje téměř vyčerpávajícím způsobem pravděpodobné úkoly vzdušných sil během tzv. mírových, respektive humanitárních operací, zejména jejich podíl při prevenci konfliktů, udržování míru, upevňování míru, nastolení či vytváření míru a humanitární pomoci. Zkráceno, redakčně upraveno.

Prevence konfliktů (conflict prevention)

Obecně je prevence konfliktů zaměřena na zachování jak vnitřní, tak vnější stability. Nástroji k tomuto účelu jsou vedení dialogu, preventivní rozvinutí ozbrojených sil, operace pro nastolení míru (včetně dohod o kontrole zbraní) a sociální a kulturní aktivity. Prevence konfliktů je určena k předcházení vertikální a horizontální eskalace sporu. Vojenské možnosti mohou být použity pouze tehdy, když diplomatická anebo politická opatření pro prevenci konfliktu nebyla efektivní.

Prevence konfliktů může zahrnovat tyto aktivity:

a) Pozorování (surveillance) přispívá ke včasnému varování vypuknutí konfliktu, což umožňuje přijmout diplomatická anebo vojenská opatření.

b) Stabilizační opatření (stabilizing measures) snižují ohrožení v oblasti. Tato opatření mohou zahrnovat včasné oznámení cvičení, vysílání skupin ke zjišťování skutečností nebo výměnu personálu pro vytváření vzájemné důvěry.

c) Preventivní rozvinutí (preventive deployment) vojenského personálu v oblasti kde může vzniknout konflikt. To vyžaduje souhlas místních orgánů. První skutečnou preventivní operací Spojených národů bylo rozmístění mírových sil v Makedonii na konci roku 1992.

Prevence konfliktů je v první řadě politickým procesem a vyžaduje diplomatickou dovednost, aby byla vyloučena jeho eskalace. Letectvo může být v tomto stadiu procesu velkým strategickým přínosem. Není správné rozvinout bojovou sílu letectva příliš brzy, protože by to mohlo být považováno za hrozbu a eskalaci. Na druhé straně dobře vyvážená a přiměřená bojová síla může mít odrazující a odstrašující vliv na strany konfliktu. Plány pro skutečné rozvinutí letectva v následné fázi musejí být připraveny.

V případě prevence konfliktu je nutno přivést vyjednávací strany dohromady (často na velké geografické vzdálenosti), zatímco strany konfliktu musejí být pozorně sledovány. V tomto stadiu může být letectvo zasazeno ve velkém měřítku pro zásobování a rozdělování pomoci a prostředků a pro dopravu odborníků a vybavení pro

zabezpečení civilních orgánů. Intervence může být žádoucí v případě akcí stran v konfliktu.

Je důležité splnit níže uvedené podmínky, a to vedle použití různých základních zásad pro vojenskou akci.

a) *Velení a řízení (command and control)*. Koordinace a patřičné řízení všech aktivit týkajících se letectva jsou důležité pro zajištění hospodárnosti úsilí a maximální efektivity.

b) *Kombinace typů letadel (fleet mix)*. Spojovací úkoly budou vyžadovat různé typy letadel, od proudových letounů dlouhého doletu pro přepravu delegací po letadla, která mohou působit v nesnadném terénu, a vrtulníky pro maximální pokrytí odlehklých oblastí.

Použití letectva je pružné a závisí na potřebě. Potřebné prostředky mohou být neustále přizpůsobovány. Koordinace musí probíhat spolu se současnými humanitárními úkoly. Rozsáhlé strategické úsilí mohou vyvíjet civilní orgány prostřednictvím smluvních letů (tzv. *charterů*). Zabezpečení ze strany hostitelské země může zajišťovat taktickou dopravu. Když neexistuje civilní doprava, země aktivně přispívající k vyjednávání mohou zajistit leteckou dopravu.

Koncepce operací musí vyjadřovat podmínky, které zajistí stabilitu, nebo které umožní dohodnout přijatelnou mírovou formuli. Pozorovatelé a monitorovací orgány mohou být velkým přínosem přesahujícím výdaje s nimi spojené. Používání letectva je méně důležité, avšak musí být operačně a logisticky připraveno pro rychlou eskalaci.

V tomto stadiu nemusejí být do mírového procesu zapojeny všechny druhy ozbrojených sil, ačkoli musejí být formulovány plány pro jejich použití, kdyby došlo k eskalaci. Je pravděpodobné, že jednotlivci s odbornými schopnostmi, bez ohledu na druh ozbrojených sil, budou zařazeni ke sledování jednání a poskytnutí rady civilním orgánům. Letectvo může strategickou a taktickou přepravou zajišťovat významné možnosti, zvláště za situací, kdy je nedostatek času.

Úloha letectva při udržování míru (peace-keeping)

Udržování míru je zabraňování, zmírňování anebo ukončení nepřátelství mezi státy nebo uvnitř států. Zahrnuje zasazení vojenských sil v daném prostoru. Přejít k udržování míru znamená důležitou změnu v povaze krize. Vojenské síly musí jednat s formálním souhlasem nebo alespoň s ochotou dotyčných stran. Nedodržují-li strany dohodu, je nezbytná eskalace síly zaměřené k udržování míru.

Udržování míru může zahrnovat zachování svobodného používání mezinárodních vod a mezinárodního vzdušného prostoru. Udržování míru může následovat po prevenci konfliktu a může zase vést k vynucování míru a zároveň k humanitárním operacím včetně evakuace. Důležitým úkolem bude přítomnost vojenských sil pro zabránění každému vzniku násilí.

Úkolem letectva nebude hrát rozhodující úlohu při udržování míru jako tomu je při vynucování míru. Bojové použití letectva by mohlo být posuzováno jako provokace, a proto se bude řídit politickými, vojenskými a geografickými faktory. Nicméně bude úkolem rozšířené používání taktické přepravy pro dosažení pružnosti pozemních sil, podpora poskytovaná vrtulníky pro dodání schopnosti rychlého zákroku pozemním

silám, snímkovací a elektronické pozorování pro monitorování aktivit proti sobě stojících stran, vytváření vzdušných velitelských a řídicích stanovišť pro usnadnění koordinace, jakož i distantní, avšak předem připravené letouny protivzdušné obrany a letouny pro ofenzivní podporu pozemních sil pro případ eskalace.

Vojenská zasazení se budou s největší pravděpodobností uskutečňovat v mezinárodním rámci a národní kontingenty musejí být komplementární. Avšak některé kontingenty mohou být podmíněny přáním získat vliv na vyšší stupně mezinárodní struktury velení anebo prostým výběrem použitelnosti. Proto může být určitá duplicita prostředků nevyhnutelná. Udržování míru bude vytvářet vysokou potřebu strategické a taktické letecké přepravy pro zajištění pružnosti pozemních sil a pro vytvoření možnosti „násobitele síly“ (*force multiplier*). Průzkum a včasné varování musí být rozšířeny pro zajištění soustavných průzkumových údajů, přičemž přímá letecká podpora musí být viditelná v druhé linii, aby zajišťovala odstrašování od eskalace. Protivzdušná obrana bude nezbytná, jestliže proti sobě stojící strany mají věrohodnou schopnost narušovat letecké operace, a letecké síly musejí být patřičně zajištěny spolehlivou pozemní obranou a pozemní protivzdušnou obranou.

Zásada převahy při eskalaci je velmi důležitá, aby vojenské síly byly schopny pokračovat v operacích. Musí být zřejmé, že mají schopnost eskalovat dále a rychleji než místní síly, buď aby obnovily kontrolu, či je donutily upustit od operací. Převaha při eskalaci nesmí být v rozporu se zásadou proporcionality a nejlépe se jí dosáhne otevřeným plánováním zasazení, diplomatickým jednáním a tím, že se proti sobě stojícím stranám dá jasně na vědomí, že převaha při eskalaci je možná. Převaha při eskalaci se nejlépe dosáhne, když jsou soupeřící strany přesvědčeny, že každé rozšíření agresivního chování proti mezinárodním silám by bylo kontraproduktivní.

Vynucování míru (peace-enforcement)

Operace pro vynucování míru jsou zaměřeny na přítomnost vojsk, embargo, blokádu, potlačování, stálá donucovací opatření a intervenci. Jsou to akce podle kapitoly VII Charty OSN využívající vojenské prostředky pro obnovení míru v oblasti konfliktu. Operace vynucování míru mohou být rozděleny na operace *vně území* protivníka a na operace *na území* protivníka.

Letectva se v operačním smyslu zpravidla netýkají tyto druhy vojenských operací vynucování míru: přítomnost vojsk, embargo, blokáda a potlačování, protože tyto operace jsou vedeny vně území protivníka. Avšak je nutno brát v úvahu potenciál strany účastníci se konfliktu ovlivňovat operaci (ofenzivní letectvo, taktické balistické rakety, pozemní protiletadlové rakety dalekého dosahu).

Když se letectvo používá na území protivníka, nebo zvláště když je tam umístěno, jeho použití bude ovlivněno povahou nebo charakteristikami konfliktu (tj. konvenční nebo subkonvenční). To je případ průvodních nátlakových opatření a intervence. Když je povaha konfliktu charakterizována jako konvenční, letectvo, jež je omezoováno pouze technickými vlastnostmi, může být zasazeno pro téměř všechny úkoly. Když na druhé straně je konflikt charakterizován jako subkonvenční, pak je nutno posoudit situační omezení pro použití letectva. Formulace jasně představy o specifických okolnostech bude důležitá pro úspěch a pouze potom bude možno posuzovat úlohu letectva v kontextu jeho předností a omezení.

Když se ujasní povaha a specifické okolnosti oblasti, v níž mají být prováděny operace vynucování míru, je možno přijmout rozhodnutí o tom, jaké úkoly bude plnit letectvo v souladu s vydaným pověřením.

Nepokoje, sabotáže, terorismus, povstání a ozbrojený konflikt mají specifické nepravidelné charakteristiky, za nichž jsou prováděny operace vynucování míru. Těchto pět oblastí konfliktu obvykle nepřipouští přímé použití palebné síly, nebo zahrnuje jen omezené přímé použití palebné síly. Úloha letectva bude zahrnovat spíše jen podpůrné úkoly a nikoli přímé bojové úkoly. Hlavní úkoly letectva v těchto konfliktech charakterizovaných většinou jako nepravidelné budou pravděpodobně tyto:

- a) operace proti letectvu,
- b) přímá letecká podpora a rozvrácení,
- c) psychologické operace, pozorování, včasné varování, průzkum, letecká přeprava včetně doplňování paliva za letu,
- d) operace bojové podpory,
- e) vyčlenění, provoz a obrana základen a logistické zabezpečení.

V souhrnu může být použití letectva za operací pro vynucování míru zaměřeno na všechny prvky letecké války. Metoda a míra jeho použití mohou, na rozdíl od letecké války za operací kolektivní obrany, být značně ovládnuty politickými cíli operací na upevňování míru. V důsledku toho nemohou být doktríny, zásady a postupy pro použití letectva automaticky považovány za použitelné v operacích vynucování míru. Kromě toho, tradiční doktrína a postupy letecké války nemohou být ve všech případech vhodné pro nové operační a taktické postupy jako embargo, prosazování bezletových pásem (*no-fly-zones*), blokáda, podpora humanitárních operací a přímá nepřetržitá podpora sil pro vynucování míru.

Existuje řada operačních požadavků, které spolu s výše popsány charakteristikami letectva mohou být považovány za faktory operačního úspěchu:

a) **Pravidla zasazení (*Rules of Engagement – ROE*)**. Politicky dohodnutá pravidla zasazení jsou důležitá pro úspěch operací.

b) **Připravenost (*preparedness*)**. Nejlepším způsobem pro přípravu operací pro vynucování míru v pravidelných anebo nepravidelných konfliktech je vybrat vojenský personál a jednotky nejlépe vhodné pro působení v těchto zvláštních druzích konfliktů. Zvláště v subkonvenčních podmínkách to vyžaduje vhodné jednotky pro „speciální letecké operace“.

c) **Kombinace zbraní (*weapon mix*)** je potřebná, protože může přizpůsobena různým situacím. Jinými slovy, kombinace zbraní musí být upravena pro požadované operace, přičemž je nutno mít na mysli tzv. rozhodující úseky (*centres of gravity – COGs*), proti nimž bude především použita. Proto se musí skládat ze zbraní vzduch-vzduch, vzduch-země a z pozemních, letounových anebo kosmických senzorů ve správné kvalitě a kvantitě. Přesná řízená munice (*precision-guided munition – PGM*) a pozemní anebo letounové lasery (*laser designators*) pro označování cílů jsou zvláště důležité vzhledem ke skutečnosti, že v subkonvenčních konfliktech efektivní přímá letecká podpora značně závisí na schopnosti rozlišovat mezi civilními osobami a vojáky na zemi.

V důsledku toho je možno nežádoucím vedlejším škodám předcházet používáním přesné řízené munice nebo přesných systémů pro dopravu munice.

d) *Avionika (avionics)*. Operace vynucování míru mohou být vedeny po čtyřicet hodin denně, a to vyžaduje tomu odpovídající možnosti letectva. Proto musí být letectvo schopno působit za všech povětrnostních podmínek (*all weather intercept condition* – AWX). Ofenzivní letecké operace vyžadují i schopnost působit v noci a za každého počasí (*night-under weather capability* – NUW).

e) *Velení a řízení (command and control)*. Úspěšné operace vynucování míru za pravidelných i nepravidelných podmínek vyžadují spolehlivé prostředky pro rozpoznávání a prostředky velení a řízení k získávání informace. To zahrnuje následný přenos, porovnávání, hodnocení a předávání informace ve formě bojových rozkazů a nařízení. Pouze tímto způsobem je možno uskutečňovat úzkou koordinaci a efektivní velení a řízení. Spolehlivý spojovací a informační systém složený z kosmických, letounových, pozemních a námořních senzorů a prostředků je nezbytný pro získávání a předávání informace.

Koncepce zasazení letectva v operacích pro vynucování míru vyžaduje jmenování velitele letecké složky mezinárodních skupení sil CJTF (*Combined Joint Task Forces*). **Zasazená složka systému velení a řízení vzdušných operací má být nedílnou součástí struktury velení a řízení Aliance a musí hrát svou specifickou úlohu.** Tato struktura a její prostředky musí být specificky upraveny pro ty případy, kde pevná pravidla zasazení vyžadují podrobné politické rozhodování. Pro letecké operace musí být používána základní zásada centralizovaného řízení a decentralizovaného provádění všude, kde to situace dovoluje. To zase vyžaduje rozumný úsudek a iniciativu v rámci stanovených cílů.

Jednou z nejdůležitějších podmínek pro úspěšné operace pro vynucování míru je disponibilita vojenských prostředků přizpůsobených typu vojenské operace, k níž pravděpodobně dojde. Kromě toho, tyto prostředky musejí být vhodné pro zasazení v konfliktech, které jsou svou povahou nebo charakteristikami konvenční a subkonvenční. Prostředky letectva, které mohou přispět k rozvinutí za obou charakteristik, jsou: stíhací letouny, dopravní letouny, přednostně s krátkým rozběhem a krátkým doběhem (*short take off and landing* – STOL), schopné působit v neupraveném terénu, bojové a dopravní vrtulníky, ultralehká letadla, bezpilotní letadla, letounové systémy velení a řízení, pozorovací a průzkumné letouny a kosmické informační, spojovací a navigační systémy. Za subkonvenčního konfliktu se může zvýšit požadavek ochrany dopravních letadel (včetně vlastní ochrany). Rovněž je možné zasazení pozemní protivzdušné obrany.

Během účasti v operacích pro vynucování míru může vzniknout hrozba proti spojeneckým anebo národním důležitým prostorům a objektům. Tato hrozba by mohla zahrnovat použití zbraní hromadného ničení a jejich nosičů. Alternativně může tato hrozba eskalovat a v takovém případě nelze vyloučit použití taktických balistických raket. Tyto rakety by mohly ohrozit vlastní vojenské síly nebo vlastní důležité objekty, a proto bude nezbytné zasadit ofenzivní letecké prostředky a pozemní systémy protivzdušné obrany. Vhodné možnosti zahrnují „rozšířenou protivzdušnou obranu“ důležité oblasti anebo bodovou obranu, například ochranu letectva umístěného na

předsunutých operačních základnách. Až dosud byly pouze pozemní protiletadlové raketové systémy s omezenou možností působit proti taktickým balistickým raketám schopny poskytovat ochranu proti taktickým balistickým raketám.

Vynucování míru vyžaduje zasazení zbraňových systémů na všech úrovních vojenské síly. Vojenská operace, která má být provedena, a specifické okolnosti, které provádějí mírovou operaci, určují úkoly letectva a způsob, jakým má být letectva použito. Operace vynucování míru jsou charakterizovány mnohotvárným a složitým prostředím, v němž bude operace vedena. Letectvo může být optimálně použito, jestliže bude zasazeno podle svých možností. To poskytuje veliteli letecké složky kombinovaných (tj. mezinárodních) spojených (tj. týkajících se alepoň dvou druhů zbraní) sil potřebnou pružnost, flexibilitu pro přizpůsobení rychle se měnícím situacím.

Níže uvedené aspekty zasluhují v koncepci operací další pozornost:

a) Operace proti letectvu. V každém konfliktu má velký význam získat převahu ve vzduchu nebo minimálně vytvořit příznivou vzdušnou situaci. Ofenzivní operace proti letectvu nejsou zřejmým úkolem v konfliktech charakterizovaných jako nepravdivé, jestliže strany konfliktu nemají k dispozici letectvo a protiletadlovou infrastrukturu. Ofenzivní operace proti leteckému potenciálu protivníka a systému velení a řízení mohou být vedeny, když je to přípustné. V zásadě, jakmile byla vytvořena příznivá vzdušná situace, každá pozemní operace pro posílení míru může být, jestliže to okolnosti připouštějí, podporována ze vzduchu. Defenzivní operace proti letectvu, protože nemají provokativní ráz, značně přispívají k vytvoření příznivých podmínek pro mírové vyřešení konfliktu.

b) Obraz vzdušné situace. Je důležité v pravidelných i nepravidelných konfliktech vytvářet obraz zjištěné vzdušné situace pro celý region konfliktu. Systém velení a řízení musí umožňovat interoperabilitu různých zařazených národních systémů a efektivní vedení operací podle přesných pravidel zasazení.

c) Získávání informací. Disponibilita přesného průzkumu zaměřeného na získávání včasných informací o bojových sestavách protivníků je nezbytná pro správné hodnocení možností a záměrů a pro plánování vlastních operací. Vojenské a civilní senzory budou muset shromažďovat všechna potřebná data a používání leteckých anebo kosmických průzkumných systémů bude nezbytné. V pravidelném konfliktu je možno používat údajů pozorování a průzkumných a zpravodajských údajů v zájmu kolektivní obrany. V nepravidelném konfliktu, kde nemusí existovat bojová sestava protivníků, bude mnohem nesnadnější a problematičtější získat požadovanou informaci vzhledem k povaze konfliktu.

d) Přímá a nepřímá podpora pozemních sil. Operace proti pozemním a námořním silám mohou být prováděny pro podporu akcí na souši a na moři. Požadavek bude záviset na disponibilitě vhodných zbraní pozemních sil Aliance. V závislosti na povaze konfliktu lze předpokládat, že přímá letecká podpora bude vyžadována na krátkou výzvu a v různých místech. Častým problémem je, že strany konfliktu jsou obvykle rozmístěny v oblastech, kde se nachází také civilní obyvatelstvo. Účinná přímá letecká podpora je možná, když je k dispozici podrobná informace v téměř reálném čase týkající se situace a když je možná přímá koordinace mezi vojenskými a civilními orgány při

plánování leteckých operací a řízení útoků. Při provádění přímé podpory pozemních sil je nutno udržovat vedlejší škody na nejnižší možné úrovni.

V rozsáhlém spektru pravidelných konfliktů – jako je např. tradiční kolektivní obrana – je rozvrácení nepřátelských sil mnohem účinnějším způsobem pro podporu pozemních sil než poskytování podpory na bojišti. Avšak efektivní rozvrácení bude vyžadovat dlouho trvající letecké operace, aby bylo dosaženo měřitelných výsledků.

Operace na vynucování míru v pravidelných a nepravidelných okolnostech budou zahrnovat úzkou spolupráci s pozemními silami. Tak je tomu zvláště tehdy, když se přímá letecká podpora stane primárním úkolem. Kromě toho je možno používat pozemních předsunutých leteckých návodčích. Koordinace vyžaduje zařazení leteckých styčných důstojníků na všech vhodných stupních.

Nastolení míru (peace-building)

Nastolení míru je dlouhodobý politický proces zahrnující úsilí o zjištění a podporu těch struktur, které pomáhají upevňovat mír a dosahují pokroku při budování důvěry mezi lidmi. Operace pro nastolení míru (*peace-building operations*) mají vytvářet mírové vztahy, zabránit další devastaci země, případně restaurovat infrastrukturu i politický systém. Nesmíme zapomínat, že při tomto typu mírových operací je nezbytný souhlas všech stran zapojených do konfliktu.

Opatření mohou zahrnovat odzbrojení soupeřících stran, které dříve proti sobě bojovaly, obnovení pořádku, dohled na zbraně a jejich možné zničení, repatriaci uprchlíků, poradenství a výcvik pro bezpečnostní personál, podpora úsilí pro ochranu lidských práv, monitorování voleb a reformu nebo posilování vládních institucí. Úkoly se potom budou týkat pozorování a průzkumu, zajištění, že různé strany budou dodržovat (podepsané) dohody. V této fázi operace může být velmi důležitá doprava uprchlíků a jiných kategorií osob a doprava materiálů. Také mohou být potřební specialisté pro pomoc při budování obranných organizací založených na demokratických ideálech a na etice. Ty by měly dbát na embargo, týkající se systému uspořádání vzdušného prostoru a schopnost střežení a pozorování vzdušného prostoru.

Pro pozorování a průzkum vzdušného prostoru jsou nezbytné družice, letecký výstražný a řídicí systém (*Airborne Warning and Control System – AWACS*) a průzkumné letouny. Úkoly letecké dopravy budou vyžadovat strategické a taktické prostředky, jakož i vrtulníky.

Nastolení míru je sice politický proces, avšak určitá vojenská pomoc může být požadována pro specifické výše uvedené úkoly. Vojenské úsilí musí být považováno za nedílnou součást celkového dlouhodobého politického plánu pro danou oblast.

Od letců zapojených do procesu nastolení míru se bude požadovat, aby úzce spolupracovali s civilními orgány (místní vládní orgány a mezistátní a nevládní organizace), aby respektovali vedení ze strany politických orgánů.

Nastolení míru je tedy především politickým procesem zahájeným pro posílení struktur nezbytných pro vytvoření skutečné demokracie a trvalého míru mezi dřívějšími bojujícími stranami. Letectvo může k tomu procesu přispívat poskytnutím pozorovacích a průzkumných prostředků, prostředků letecké dopravy a zkušených letců jako instruktorů a pozorovatelů.

Humanitární operace (humanitarian operations)

Humanitární operace jsou vedeny pro odstranění lidského utrpení, zvláště za okolností, kdy jsou odpovědné orgány v oblasti neschopné nebo možná neochotné poskytovat přiměřenou podporu obyvatelstvu. Zahrnuje také pomoc uprchlíkům a vyhnancům.

Humanitární operace mohou zahrnovat evakuaci osob v důsledku používání násilí stranami bojujícími v oblasti. Jinými velkými úkoly jsou přeprava zásob do ohrožených oblastí (*emergency areas*) a evakuace nekombatantů. Když humanitární operace vyplývají z ozbrojených konfliktů mezi státy nebo uvnitř států, může letectvo přispívat ke kombinovaným (*combined* – mezinárodním) a společným (*joint* – více druhů ozbrojených sil) operacím zahájeným pro kontrolu oblasti a pro ochranu zásobovacích cest a bezpečných oblastí (*safe areas*) pro usnadnění humanitární operace. Úkoly letectva za těchto okolností mohou zahrnovat celé spektrum (taktických) leteckých operací, od defenzivních operací proti letectvu, až po ofenzivní leteckou podporu. Další úkoly mohou zahrnovat pátrání a záchranu, udržování a provoz letišť a uspořádání vzdušného prostoru.

Humanitární operace budou klást velké požadavky na strategické a taktické letecké dopravní prostředky. Za některých situací mohou existovat další specifické požadavky na letouny s krátkým vzletem a přistáním pro úkoly v odlehlých oblastech bez složitého vybavení. Důležitou úlohu budou hrát i vrtulníky. Bojové operace vyžadují letouny specializované pro útoky na pozemní cíle a pro úkoly protivzdušné obrany. Pozemní protivzdušná obrana může být nutná k ochraně důležitých prostorů a objektů proti leteckým útokům. Mohou být potřebné také prostředky pro vzdušné pozorování a průzkum.

V závislosti na politické situaci mohou vzniknout následující tři situace:

- ① Místní oficiální orgány jsou ochotny podporovat operaci, avšak existuje nedostatek potřebných možností jako infrastruktura pro poskytování služeb obyvatelstvu.
- ② Místní oficiální orgány jsou ochotny operaci podporovat, avšak opoziční politické skupiny a frakce používají násilí, aby tomu zabránily.
- ③ Jak místní oficiální orgány, tak opoziční politické skupiny a frakce mají vůči operaci nepřátelský postoj.

V prvním případě bude letectvo plnit hlavně úkoly letecké dopravy a přispívat k celkovému rozdělování zásob. Strategické prostředky letecké dopravy mohou být používány k přemístění zásob do prostoru operace a taktické prostředky letecké dopravy, včetně vrtulníků, mohou být používány k rozdělování v oblasti operace.

Ve druhém případě musí být celkový plán operace (*overall operational plan* – OPLAN) založen na spolupráci s přátelsky nakloněnými místními vládními orgány. Avšak nestabilní podmínky způsobené opozičními politickými skupinami a frakcemi mohou vyžadovat použití síly k zavedení nezbytné vojenské kontroly v oblasti. Neúspěch této kontroly může způsobit zmaření celé operace. Ochrana zásobovacích cest a vytvoření bezpečných oblastí mohou být nezbytné pro celou dobu operace. Za této situace bude letectvo přispívat k přepravě zásob, jak je to popsáno pro první případ. Mimo to může být letectvo používáno k evakuaci osob, k ochraně zásobovacích cest

a k ochraně bezpečných oblastí. V závislosti na místním leteckém a pozemním ohrožení to může zahrnovat defenzivní operace proti letectvu a doprovod pro ochranu vlastních sil, jakož i přímou leteckou podporu.

Ve třetím případě musí být celkový plán operace založen na předpokladu, že před zahájením humanitární operace jako takové je nutno zřídit vojenskou kontrolu oblastí. Jakmile je toho dosaženo, může započít humanitární operace s použitím mezivládní a nevládní infrastruktury v oblasti, aby byl zajištěn rámec pro potřebné akce. Letectvo může být použito v počáteční fázi pro zavedení vojenské kontroly oblasti vedením operací proti letectvu a vysazením bezpečnostních sil ze vzduchu. Během fáze humanitární operace může letectvo přispívat stejným způsobem, jak je to popsáno pro druhý případ.

Ve všech případech se budou požadavky na logistickou podporu měnit podle počtu a druhů použitých leteckých prostředků, vzdálenosti od domácích základů, infrastruktury v oblasti operace, podpory ze strany hostitelského národa a podobných faktorů. Kromě toho všechny případy vyžadují **společný kombinovaný plán operací**, který integruje všechny vojenské prostředky zapojené do operace, jakož i požadavek koordinace vojenského úsilí s civilními organizacemi.

Závěr

Vojenské letectvo neboli vzdušné síly (air power) se mohou stát velice účinným prostředkem při prevenci konfliktů, udržování a vynucování míru. Během pravidelných i nepravidelných konfliktů mohou působit na každé úrovni širokého spektra mírových a humanitárních operací. Ve většině případů **slouží k podpoře a vytváření podmínek**, které umožňují vzniklé konflikty řešit. Jejich **bojové zasazení** je v případě prevence konfliktu, udržování míru a humanitárních operací nepravděpodobné. Tím větší je důležitost taktických a strategických leteckých transportů a získávání zpravodajských údajů. Nicméně schopnost okamžitého bojového zasazení je důležitá jak pro odstrašování, tak pro dosažení převahy při eskalaci konfliktu. Ve všech případech je ovšem nezbytné, aby měly jasné politické pověření, neboli „mandát“. Důležité jsou také jasná pravidla zasazení, jednotné velení a flexibilní bojový potenciál, který umožňuje vést několik leteckých operací v téže prostoru současně.